

Konferenciák

A kistelepülések helyzetéről alulnézetből

*Patyi Elemér, Bögöte község polgármestere,
a munkabizottság tagja*

Sajnálatos, hogy manapság bármilyen szakmai kérdésben történő megszólalást, jó szándékú véleménynyilvánítást, valamely politikai oldalhoz való tartozásnak, akadékoskodásnak, rendszerkritikának végső esetben a hatalommal történő szembenállásnak tekintik. Többek között ennek következménye, hogy negyedszázad alatt az önkormányzati rendszer kialakulása teljes körűen nem történt meg, csupán villanásnyi időre volt remény közmegegyezésre jutni, az ország életét alapvetően meghatározó ügyben. A legszörnyűbb, hogy az aktuális rezsim minden egyes nekifutásra romba döntötte az alapokat és valami furcsa módon új látásmódra „ösztönözte a szakembereket”, és az erős politikai befolyás alatt álló önkormányzati érdekképviselőket. Meglepő, hogy a hatalomért folyó kampányban egyetlen politikai szerveződés sem beszél konkrétan (!) az önkormányzati és közigazgatási rendszer jövőjéről, az ország legnagyobb „vállalatáról”, a lakossággal közvetlen napi kapcsolatban lévő rendszerről. Ez azt is jelentheti, - állítom - hogy a kialakult és még be nem fejezett totális centralizáció és az önkormányzati rendszer felszámolása nincs ellenükre!

Az évtizedek során többször azt hittem, hogy lemaradtam valamiről, pedig elég aktívan részt vettem Vas megye

közéletben, az önkormányzati rendszer minden lépcsőjét megjártam, illetve járom még ma is. Egy kistelepülés - Bögöte - polgármestereként 1990-től tagja voltam a megye és a régió fejlesztési tanácsainak, a megyei közgyűlésnek és a kistérségi társulásnak. Sorstársaimmal együtt - a gyakorlat embereként - mire elsajátítottuk az önkormányzatiságot, az önrendelkezés, a szubszidiaritás gazdaságos eszméit arra már maradinak, nem eléggé korszerűen gondolkodónak bélyegezték meg bennünket. A politika főszereplőinek sandaságát, önzését és gátlástalanságát még csak értettük, és értjük! Az önkormányzati és közigazgatási szakma tudományos művelőinek - néhány éven belül történő - pálfordulását egy cseppet sem, akik saját irodalmi munkásságukat megcáfolva, az erős helyi, területi önkormányzatiság, a szubszidiaritás hívóiból, regionalisták, majd a totális központosítás igehirdetői lettek. Ez a távlatos gondolkodás, szakmai tisztesség és hitelesség teljes hiányát jelentette és jelenti számomra! Az élet rendre megcáfolta az általuk íróasztal mellett végzett - tudományosnak nem nevezhető - kutatások valóságát, amelyek kizárólag az aktuális hatalom által megrendelt változtatások előkészítését és nem az ország érdekét szolgálták. Kár volt minden konferenciáért, tanácskozásért,

koncepció készítésért, amelyet az önkormányzati és közigazgatási rendszer témakörében rendeztek, illetve készítettek, hisz az értelmetlen pénz pazarló látszatmunka a magyar falvak tömeges elpusztulásához fog vezetni! Ezt a leplezetlen szándékot alátámasztja az is, amit az egyik – állami! – tudományos kutatóintézet vezetőjétől hallottuk; „gondolkodtunk azon, hogy mit kezdjünk az 1000 fő alatti településekkel?”! Már a kérdés megfogalmazása is merő cinizmusra vall, s egyben megkérdőjelezi az állampolgárok különböző nagyságrendű lakóközösségekben való együttéléshez és önrendelkezéshez való jogát, és szemérmetlenül vállalja a falvak gyámság alá helyezésének, végső soron a tömeges megsemmisítésének szándékát. Kétezer település, több millió ember, család élete, sorsa válik kilátástalanná és a generációkon keresztül megteremtett értékeik, házaik lesznek az enyészeté.

Vajon miért merül fel egyáltalán egy lakóközösség, település jogosítványainak legkisebb mértékű elvonása, amely egy lokális földrajzi terület fenntartásáról és részben a családok életkörülményeinek biztosításáról is gondoskodik? A tudományoskodás és a politikai ostobaság szélsőséges érvei, hogy egy 50 fős faluban szinte mindenki rokona a másoknak és ez egy választásnál összeférhetlenséget jelent. A kis önkormányzatok megszüntetéséhez ürügyként tehát az összeférhetlenség és a korrupció megakadályozását jelölik meg. Egy nagyobb család, egy civil közösség sem bűnöző attól, hogy rokoni és tartós, mély baráti kapcsolatok tartják össze! Biztosan állít-

hatom, hogy a korrupció hazánkban nem e területen – a kis falvakban – keresendő!

A nemzetközi példákra való hivatkozás döntően hamis és nem összehasonlítható a magyar viszonyokkal. Európa egyetlen fejlett országa, - pl.: Ausztria, Németország, Lengyelország, Svájc, stb. - sem mondott le a falvairól, sőt azokat folyamatosan magas színvonalon teszi élhetővé, természetesen a helyi „előjáróságok” egyetértésével. Mindenki tapasztalhatja az elképesztő különbséget, aki átlépi magyar-osztrák határt! A legatyásodott magyar falvak után szemet gyönyörködtető látvány tárul elénk a túl oldalon! Nem értjük, hogyan jutottunk idáig!? Keserűséggel kell megállapítanunk, hogy - „mi büszke magyarok” - negyed század alatt nem közeledtünk, hanem távolodtunk a fejlett világtól. Az igaz, hogy ezekben az országokban nem a helyi önkormányzatok, előjáróságok bonyolítják a települések legfontosabb infrastrukturális fejlesztését, hanem a kantonok, megyék, tartományok, de semmiképpen nem a központi hatalom. Ami pedig jár egy településnek – út, járda, teljes közműrendszer, közösségi tér, egészségügyi és szociális intézmény, stb. – azt nem vitatja el senki. Az nem pártpolitikai, hanem egységes és színvonalas településfejlesztési cél, amely minden kulturált országban nemzeti ügy és kormányokon átívelően működik. Talán jogosan tehetjük fel azt a kérdést, hogy ha a vidéki Magyarországon gyakorlatilag megszüntetik a helyi önkormányzatokat, akkor mely szinten - járás, megye, kormány.- lesznek források és

felelősök a falvak nyugati nivóra történő fejlesztéséért. Világosan látjuk, hogy ilyen fejlesztési stratégia nincs, nem létezik, mert nem is cél, hogy a kistelepülések életbe maradjanak!

Álságos és hamis az elmúlt évtizedek fejlesztés politikája, amelynek köze nincs a falvakban élő lakosság életkörülményeinek javításához. Vidékfejlesztés címen, ürügyén - minden foglalkoztatási elvárás nélkül - 7000 milliárd forintot sikerült eltapsolni, amelyből 91 %-ban a teljesen növénytermesztésre, alapanyag termelésre szakosodott „agrárium” részesült! Indokolatlan mértékű bürokráciára, haszontalan programokra költöttek 4%-ot és csupán 5% jutott falumegújításra, illetve kisvállalkozás fejlesztésre, civil programok támogatására. Ez azt jelenti, hogy átlagosan egy falura, 5-6 évre - a három szektorra - maximum 10-15 millió forint került. Megjegyzem, hogy ez az összeg legfeljebb egy-két kilométer járda felújítására, vagy egy kisvállalkozás támogatására elég! Igaz, hogy egyesek még ezeket a „lehulló morzsákat” is sajnálják tőlünk, falusiaktól! Kampányszerűen harsogják; hogy minek a közösségi tér, járda, a felújított harangláb, vagy művelődési ház, ezek helyett munkahelyteremtő beruházásokra kell költeni minden forrást. Véleményem szerint viszont azt kellene megvizsgálni, hogy annak a 7000 milliárdnak a 91%-ból, miért nem sikerült vidéken gazdaságfejlesztést csinálni? E temérdek forrás mellett az agráriumban nullával egyenlő a foglalkoztatás és a GDP részesedése a szektornak nem éri el a 4%-ot! Milyen

vidékfejlesztési program az, amelynek nem haszonélvezője a településen élő lakosság? Miért maradjanak a fiatalok a falvakban, mikor nincs munkahely és a jó minőségű lakókörnyezethez való jog is megkérdőjelezett? Alig van szolgáltatás, infrastruktúra és teljesen személytelené válik az ügyintézés!

A lenézett, megalázott vidéki emberek jelentősen hozzájárulnak a városok bevételeinek megtermeléséhez, hisz az Ipari Parkokban 70-75%-ban falusi emberek dolgoznak. Méltánytalan, hogy az általuk kitermelt személyi jövedelem adóból és az iparüzési adóból a községek egy fillért sem kapnak. Pedig a vidéki emberek munkaereje tarja életben a multinacionális vállalatokat és gyarapítja a városokat. Ezért valótlán szándékot tükröz minden vidékfejlesztésről, felzárkóztatásról szóló program, hisz ha helyben lenne munkahely, akkor nagyon sok ipari centrum, városi szolgáltatás bezárhatna.

Talán még egy utolsó gondolat a pályázati rendszerről. Hosszas előkészítés és pályáztatás után kihirdették a települések számára fejlesztési lehetőséget biztosító Településfejlesztési Operatív Program (TOP) pályázatok eredményét. Már a tervezés időszaka is zűrös volt, hisz több alkalommal kértek be az önkormányzatoktól projekt javaslatokat. Ennek ellenére a kiírt pályázatok köszönő viszonyban nem voltak a települések által megfogalmazott elképzelésekkel, mert azok egyszerűen csak alapvető dolgokra; járdára, útra, szennyvízcsatornára, stb. szerettek volna pályázni. Megjegyzem Vas megyében a 216 te-

lepülésből 90 településen nincs szennyvízcsatorna! Arra a kérdésre, hogy miért nem támogatják ezeket a pályázati ötleteket az volt a válasz, hogy; „nem vagyunk elég innovatívak”! S végül megszületett az eredmény! A városok lekaszálták a források 90%-át, és a megyeszékhelyen kívül lévő 215 településből 65 nyert, de 150 egy fillért sem kapott! Ez is egy üzenet a vidéki Magyarországnak, egy fejlettnak kikiáltott megye nyomorúságra és kihalásra ítélt falvainak! Igaz, hogy

a városaink statisztikái mindent elbírnak, jó megyei átlagot mutatnak, vagyis épp elegendő ahhoz, hogy a szomorú valóságot eltakarják! Politikai háttéralkuk eredményeképpen sunyi módon földdel egyenlővé teszik a falvak ezreit, drámai helyzetbe sodorják emberek millióinak életét, s mindent, amit őseink hagytak ránk! Ez nem más, mint a józan ész hiánya, a gátlástalan önzés, amely kizárólag hatalomról és pénzről szól!

Veszprém, 2017. május 5

A Comitatus Társadalomkutató Egyesület közgyűléséről

Az egyesületi tagok meghallgatták egyesület elnökének beszámolóját a 2016. évi gazdálkodásról. Agg Zoltán elnök részletesen ismertette az előzetesen elektronikusan megküldött beszámolót. Kérdésre válaszolva elmondta, hogy az egyesület számláján lévő pénz Bük város (100 ezer forint) és más jogi személyek (220 ezer forint), valamint magánszemélyek támogatásának köszönhetően (Fogarasi József 50 ezer forint, Oláh Miklós 30 ezer forint, Filep Gyula 20 ezer forint összeggel a legnagyobb támogatók) meghaladja a 400 ezer forintot, így az egyesület működőképessége biztosított.

Az egyesület az alapszabályát a Ptk. jelenleg hatályos szabályozásának megfelelően, a bíróság honlapján közzétett sablon felhasználásával állapítja meg. A cél nem változott, csak a megfogalmazás lett rövidebben megfogalmazva és pontosítva. Célunk változatlanul: interdiszciplinális műhelyként az önkormányzatiság fejlesztése érdekében kutatásokat folytatni. Nóvum, hogy az ehhez szükséges tevékenységeket is kiemeljük, mert ezek korábban a célokba voltak belefoglalva. .

Dr. Zongor Gábor javasolja, hogy a vezetőség, az új alapszabály meghatározása szerint, az elnökség folytassa a munkáját, és, hogy a közgyűlés az új szabályozás szerint 5 évre válassza meg Agg Zoltán, veszprémi lakost elnöknek, dr. Nemes Nagy József budapesti és Oláh Miklós balatonfüzfi lakost elnökségi tagnak. A jelöltek a jelölést elfogadták és nyilatkoznak arról, hogy semmiféle összeférhetlenségi ok nem áll fel.

Nyílt szavazás alapján Agg Zoltánt az egyesület elnökének, dr. Nemes Nagy Józsefet és Oláh Miklóst a jelenlévők az elnökség tagjainak egyhangúlag megválasztották. A megválasztott elnök ismerteti a 2017. évi költségvetés fő számait. Hála a Veszprém városi támogatásnak és az OTP Bank Nyrt-vel kötött megállapodásnak 2017-18 évben biztosított a fedezete a Comitatus Önkormányzati szemle negyedévente történő megjelenésének.